

بعد از میهمانی

دکتر مهدی آزارصی
پاروشهر
خراسانی

ماه مبارک رمضان آرام آرام به پایان می رسد و مؤمنان و روزه داران مسرور از وصال با معبود و محبوب خویش با توشه ارزشمندی از معنویت و تقوا زندگی خود را ادامه خواهند داد. هرچند میزان توفیق انسان هادر بهره گیری از فیوض معنوی این ماه به یک اندازه نیست و افراد براساس توانایی و استعدادی که دارند، بهره متفاوتی از نعمات و کرامات این ماه برده اند، به هر حال همگان بسیار فراتر از آنچه در طول سال خود را با امور اخلاقی و معنوی همراه کرده اند، در این ایام، جان خویش را در رودخانه زلال تقوا و معرفت از یلیدی هازوده اند. اکنون که در روزهای آغازین بهار سال جدید نیز قرار گرفته ایم، چه زیباست که با خود عهد ببندیم هرآنچه از مکارم اخلاقی و سجایای رفتاری و توشه معنویت کسب کرده ایم و هر قول وقراری بین ما و خداوند مهربان برقرار شده است، بدان وفادار بمانیم و با تمام وجود تلاش کنیم این ذخیره ارزشمند را تا حلول ماه رمضان سال

آینده حفظ کنیم و بر اخلاق و کردار حسنه خویش پایدار بمانیم و بر آن بیفزاییم. بدون شک ذات اقدس الهی، این ماه را به عنوان نعمتی بزرگ به انسان ها بخشیده است تا در هر سال، رنگارازآیین و خود بردابند و ضمن آموزش گناهان، در مسیر توسعه اخلاق و انسانیت گام بردارند و به راستی چه توفیقی بالاتر از اینکه آدمی یک ماه بر سر سفره پرمهر و سرشار از مغفرت الهی میهمان شود و بعد از آن، سرمایه جدیدی از معنویت برای بهبود و اصلاح رفتار خویش به همراه داشته باشد؟ شاید مهم ترین تصمیمی که با اتمام ماه رمضان باید گرفت، تلاش برای حفظ خویشتن در چارچوب ارزش های اخلاقی و انسانی باشد و به راستی چه زیباست که بنده گنهکار خداوند بعد از یک ماه روزه داری، اکنون شادمان و امیدوار به رحمت الهی است و تمام همت خویش را به کار می گیرد تا از دایره رفتار خالصانه و صالحانه خارج نشود و همواره وفادار به رعایت چارچوب هایی باشد که خداوند متعال، آدمی را به آن ها توصیه کرده است.

در صحیفه سجاده یه به نقل از وجود شریف امام سجاد^(ع) در وداع با ماه میهمانی حضرت دوست آمده است: «خدا یا! تو آن توفیق را دادی که ما اهل این ماه باشیم، درحالی که عده ای از فضیلت این ماه به خاطر شقاوتشان محروم هستند. پروردگار! تو مولای مایی در آنچه ما را به شناخت آن برگزیده ای و ما را راهنمایی کردی که از آن پیروی کنیم و در پرتو توفیق تو، به روزه و نماز آن با اعتراف به تقصیر ناثل آمدمیم و اندکی از وظایف بسیار را ادا کردیم». در تعبیر بزرگان درباره ارج و قدر این ماه آمده است: «ماه رمضان در هر سال، قطعه ای از بهشت است که خدا در جهنم سوزان دنیای مادی ما، آن را وارد می کند و به ما فرصت می دهد که خودمان را بر سر این سفره الهی در این ماه، وارد بهشت کنیم. بعضی همان سی روز را وارد بهشت می شوند. بعضی به برکت آن سی روز همه سال را و بعضی همه عمر! بعضی هم از کنار آن، غافلانه عبور می کنند که مایه تأسف و خسران است». محصول ماه رمضان، تقواست و تقوا وسیله ای برای رسیدن به منازل عالی تر است. علم و هدایت و رحمت الهی را بر اثر تقوا، خداوند به انسان عطا می کند. از همه بالاتر، فلاح و رستگاری بر اثر تقوا به دست می آید.

پس همگی باید کوشش کنیم این محصول و آذوقه بسیار ارزشمند را حفظ کنیم. در پایان، همه خاضعانه و خالصانه از خداوند مهربان درخواست می کنیم ما را مشمول رحمت بی پایان خویش قرار دهد، گناهان ما را هرچند سنگین و فراوان، به کرم و بزرگی خویش ببخشد و این وداع با ماه رمضان را آخرین وداع عمر ما قرار ندهد تا همچنان بتوانیم در مسیر عبودیت و خدمت، همه آنچه در توان داریم، در طبق اخلاص بگذاریم و خویش را در مسیر رحمت بی پایان او قرار دهیم.

شرح حدیث

سلامت جسم و جان با روزه

در دهه پایانی ماه مبارک رمضان قرار داریم و از اندک روزهای باقی مانده باید بتوانیم نهایت استفاده را ببریم. در این دورانی که ما بیشتر نعمت های مادی را در اختیار داریم، شاید اجتناب کردن از بهره مندی از آن ها به صورت ارادی، کمی عجیب به نظر بیاید. بیشتر میوه ها فصل خود را از دست داده اند و در تمام ایام سال می توانیم هر میوه و غذایی را که می خواهیم، در اختیار داشته باشیم. حتی جغرافیا و اقلیم نیز دیگر تأثیر چندانی برای ما ندارد و ما را محدود نمی کند. می توانیم ماهی های تازه آب های مختلف را در کویری ترین نقطه زمین برای خودمان مهیا کنیم و میوه های گرمسیری را در شمالی ترین نقطه زمین در اختیار داشته باشیم. در چنین دنیایی، معنی محرومیت برای افراد برخوردار، دور از ذهن است. ارتباطات و منابع مالی توانسته اند رفاه و امکانات زیادی برای بشر فراهم کنند. مادر همین سطح از پیشرفت و امکانات هنوز هم محرومیت، قحطی و فقر وجود دارد. لازم نیست راه دور برویم، کافی است کمی به اطرافمان توجه کنیم. ماه رمضان با اراده خودمان از بسیاری چیزها دست می کشیم و سعی می کنیم با خودداری از ذایل اخلاقی، حالت درک و همدلی و توجه و تفکر در احوال نیازمندان و تغییر حالات نفسانی را برای خود ایجاد کنیم که راه سلامت ذهن و جسم با روزه میسر است. امام علی^(ع) می فرماید: «الْصَّيَّامُ أَخَذَ الْيُحْتَنِينَ» روزه گرفتن، یکی از دوتندرستی است^(۱) (غرالحکم ج ۲، ص ۲۷). حجت الاسلام والمسلمین جواد محدثی در شرح این حدیث بیان می کند: «وقتی معده به تعبیر روایات، خانه بیماری هاست و پریهیز، پایه همه درمان ها، نقش درمانی روزه آشکار می شود».

ماه رمضان، هم فرصتی برای استراحت دستگاه هاضمه است. هم زمینه ای برای سوخت و ساز بهتر بدن و ذوب شدن اضافات، هم تقویتی برای اراده در مقابل خواسته های شکم و شهوت است، هم یادآور فقیران و محرومان در دنیا و تشنگی و گرسنگی روز قیامت است. پس روزه تنها درمان جسمی نیست روح را هم مداوم می کند و غفلت را می زداید، عواطف را تطهیر می کند و حس مردم دوستی را برمی انگیزد، بعد معنوی را بیدار می کند، روحیه شفقت بر مردم و هم نوعان را زنده می سازد، انسان را به هویت اصلی اش که بنده بودن است، متوجه می سازد و او را به خدا نزدیک تر می کند.

اگر امروز روزه و امساک را شیوه ای در معالجه برخی بیماری های ما دانند، خاصیت تندرستی که رهاورد روزه است، قرن ها پیش در روایات آمده است. هم در این سخن که حضرت امیر، برای روزه گرفتن نقشی مهم در صحت بدن بیان فرموده است، هم در حدیث نبوی شریف است که فرمودند: «صُومُوا تَصِحُّوْا» روزه بگیری تا تندرست شوید». فرصت ماه مبارک رمضان را مغتنم بشماریم؛ هم در بهره گیری از برکات معنوی و سازندگی هایش، هم در تأمین تندرستی که سوغات آشکار روزه است.

برگرفته از کتاب حکمت های علوی (ترجمه و توضیح چهل حدیث از امام علی^(ع))، جواد محدثی.

رئیس پژوهشگده نظام های اسلامی از تأثیرگذاری و جایگاه آخرین جمعه ماه مبارک رمضان می گوید

قبله اول مسلمین در حصار

آمنه مستقیم^(۱) اگرچه ما به رسم جمعه پایانی ماه رمضان یعنی برگزاری راهپیمایی روز قدس و ابزار همدردی با مردم مظلوم فلسطین و محکومیت جنایات اسرائیل خو گرفته ایم و با آن انس داریم، این رسم رمضانی امسال رنگ و بوی متفاوتی دارد. کافی است خبرهای چند ماه اخیر را بررسی کنیم و از خشونت و نسل کشی رژیم صهیونیستی متحیر شویم. جنایات شش ماه اخیر در غزه که تاریخ کمتر شبیه آن را به خود دیده است و اعتراض جهانی به این همه شقاوت و وارد شدن صهیونیسم ستیزی به فصل جدید خود، روز قدس امسال را متمایز کرده است. در بررسی دلایل این تمایز و بازخوانی دینی چرایی حمایت از مردم فلسطین، با حجت الاسلام والمسلمین سیدسجاد ایزدهی، رئیس پژوهشگده فرهنگ و اندیشه، گفت وگو کرده ایم.

روز قدس متفاوت در امسال

چهل واندی سال از نام گذاری آخرین جمعه ماه مبارک رمضان به نام روز قدس می گذرد و ما هر سال در این روز به طور نمادین، تنفر خود را از رژیم غاصب و جعلی اسرائیل، اعلام و از مردم مظلوم فلسطین حمایت می کنیم، اما امسال روز قدس متفاوت است و آنچه در شش ماه گذشته در غزه از جنایات بی سابقه رخ داده، نگاه به فلسطین و روز قدس را متفاوت کرده است.

ورود مبارزه با اسرائیل به فاز تمدنی

آنچه ماجرای فلسطین امسال را از سال های قبل متمایز می کند، رویکرد تمدنی است؛ چون با گذشت بیش از چهل سال از نام گذاری روز قدس توسط امام خمینی^(ره) و معرفی اسرائیل به عنوان «غده سرطانی»، امروز جهان به این باور رسیده است که تمدن غربی وادعاکننده حقوق بشر و مدعی حمایت از مظلومان، خود بزرگ ترین حامی ظلم و ظالمان است و هرآنچه امروز اسرائیل انجام می دهد، ناشی از حمایت همه جانبه غرب به ویژه آمریکا از اوست؛ این آگاهی جهانی یعنی طلیعه از بین رفتن تمدن غربی و نظم موجود جهانی.

تعبیر جالب امام موسی صدر درباره اسرائیل

علا و ه بر آنکه امام خمینی^(ره) اسرائیل را غده سرطانی معرفی کرده اند، اندیشمندان^(۲) همچون امام موسی صدر نیز تعبیر جالبی درباره این رژیم غاصب دارند، امام موسی صدر می گوید: اگر شیطان یک سو باشد و اسرائیل سوی دیگر، ما طرف شیطان قرار می گیریم! این یعنی رژیم جعلی به قدری فاسد، ظالم، جانی و کودک کش است که حتی شیطان را در زدالت، روسفید کرده است. آنچه امروز با آن در موضوع غزه مواجه هستیم، غده ای سرطانی است که عملاً از حالت مخفی بودن خارج شده است و همه دنیا از این سرطان اطلاع دارند. لذا روز قدس دیگر محکومیتی نمادین نیست، بلکه نشانه عزم جهانی برای از بین بردن این غده سرطانی است. طبیعتاً منطقه مقاومت که امروز با حمایت های جمهوری اسلامی، قدرت یافته است و دست پر دارد، به زوال رژیم صهیونیستی که قدرت بازدارنگی خود را از دست داده است، کمک می کند.

حقانیت ایران در مبارزه با اسرائیل

امروز دیگر فقط مسلمانان نیستند که از مردم مظلوم فلسطین حمایت می کنند، بلکه جنایات اسرائیل در غزه، آزادگان سراسر جهان را به اعتراض و حرکت واداشته است، از این روز قدس امسال بیش از آنکه اسلامی باشد، انسانی است و همه جهان را متأثر می کند. وضعیت شش ماه اخیر غزه، حقانیت جمهوری اسلامی ایران در ۴۵ سال گذشته، در دشمنی با اسرائیل را ثابت کرد و همگان دریافتند که چرا ما رژیم غاصب را دشمن ترین دشمنان می دانیم.

مشارکت مردم در صهیونیسم ستیزی

اینکه رژیم صهیونیستی طرح «از نیل تا فرات» را در سر دارد، یعنی کشورهای منطقه هم از جنایات آن ها در امان نیستند و اسرائیل در غره ثابت کرد از نقض هیچ کدام از هنجارهای رسمی جهانی انا ندارد و زن و کودک و اسیر و بیمار و همه را از بین می برد، پس ضرورت دارد همان طور که نیروی مقاومت با اسلحه با آن می جنگد، مردم هم با روش های اقتصادی و رسانه ای، نابودی این غده سرطانی را شتاب ببخشند، البته باید برنامه و راهبرد داشت.

نفرت جهانی از اسرائیل، باید فراگیر شود

ما از یک سو وظیفه ای نمادین داریم که با حضور در راهپیمایی روز قدس ادا می شود، اما فراتر از آن باید شریان های حیات نیم بند این رژیم را قطع کنیم؛ مثلاً در جهان، کالای صهیونیستی استفاده نشود، چنان که یعنی ها راه ورود این کالاها را به کشورشان بسته اند. نفرت جهانی از این رژیم باید فراگیر شود تا نتواند جنایات خود را عادی سازی کند.

در سال های گذشته رژیم کودک کش همواره درحال عادی سازی و تظہیر خود از جنایات بود، اما جریان غزه -که اگر در هر جای دیگر جهان رخ می داد، فاجعه ای انسانی تلقی می شد- ثابت کرد که صهیونیست ها به پشتوانه آمریکا، چگونه حجمی عظیم از کشتار مردم عادی، زنان و کودکان، اسیران و بیماران را رقم می زنند. این جنایات به قدری با واکنش مواجه شده که دیگر هیچ بهانه ای برای حمایت از این نظام، باقی نمانده است و کشورهای اروپایی نیز دیگر قادر به حمایت از اسرائیل نیستند، حتی آمریکا در آخرین قطعه نامه نتوانست درخواست رسیدگی به مسئله غزه را وتو کند و به آن رأی منتهن داد! این موج باید تبدیل به طوفان و مانع اسرائیل از بحران شود.

سکوت معنادار سلبریتی ها

جریانی در جهان وجود دارد که رسانه ها را در اختیار گرفته و آن ها را ابزار سلطه خود کرده است و می کوشد از این طریق، صدای آزادی خواهان را در جهان خفه کند. در این میان، برخورد و موضع گیری سلبریتی ها نیز تأمل برانگیز است. آن ها اگر چه دیده می شوند و در اصطلاح به چشم می آیند، اندیشمند و صاحب نظر نیستند و نباید برایشان نقش راهبری و جهت دهی به افکار عمومی را قائل شد. اما به عنوان انسان، باید و می توانند ظالم را از مظلوم تشخیص دهند و ظلم ستیزی کنند ولی چون اغلب از نظر مالی به جبهه ظلم وابسته اند و اگر بخواهند اعتراض یا جنایات آن ها را محکوم کنند، با یکوت خبری می شوند، سکوت می کنند، برخی هم به دلیل داشتن شهروندی مضاعف (دو تابعیتی بودن) و واهمه از دست دادن چنین امتیازاتی، سکوت می کنند، درحالی که انتظار می رود این ها که شهرت خود را مدیون مردم هستند، در کنار مردم باشند و شرافت و عزت انسانی را بر نفع مادی ترجیح دهند.

از مسائل مهم در همه نظام های سیاسی، جمعیت است. جمعیت، عنصر مقوم یک دولت تلقی می شود. رژیم جعلی از یک سو جمعیت ندارد و مهاجران را جذب کرده است و به آن ها امکانات می دهد و از دیگر سو با ساکنان اصلی فلسطین، مواجه است که خطری دائمی برای هویت جعلی آن محسوب می شوند، لذا عملاً فلسطینیان را از وطن خود کوچ اجباری می دهد و بسیاری از آن ها در اردوگاه های لبنان، سوریه و اردن زندگی می کنند. آن ها قصد داشتند جمعیت ۲ میلیون و خرده ای غزه را هم بیرون کنند، اما با مقاومت مردم مواجه شدند. آن ها با این رویکرد جمعیتی و با کمک نهادهای بین المللی و وتوهای آمریکا و سلاح های غربی، نسل کشی را دامن زده اند و می خواهند ساکنان فلسطین را از بین ببرند تا دیگر مدعی ای برای سرزمین های اشغالی نداشته باشند. درحالی که هنوز هم جمعیت عظیمی از فلسطینی ها هستند که آرمانشان، آزادی وطن و قدس شریف است.

علاوه بر مسئله و رویکرد جمعیتی، صهیونیست ها دلیل سیاسی نیز برای این نسل کشی ها دارند، در دستورالعمل های یهود، هر انسانی غیر از یهودیان به مثابه انسان تلقی نمی شود و چه بسا حیوان تلقی شود که به راحتی می توان او را از بین برد! با این تفکر انحرافی است که آن ها حتی کودکان را انسان هایی که در آینده سرباز می شوند، تلقی می کنند و فارغ از اخلاق جنگ و حقوق بشر، این گروه را هم از بین می برند.

دین دار خوبی باشیم

با یک نگاه کلان، دین داری به معنای استقرار حاکمیت دین خدا و ارزش های الهی و قرآن و سیره پیامبر^(ص) است، نه صرفاً برپا داشتن نماز و روزه و انجام مناسک دینی؛ اگر دین داری صرفاً به انجام مناسک دینی بود، باید خوارج معاصر امیرالمؤمنین^(ع) هم دین دار تلقی می شدند، اما آن ها فقط به ظواهر دین اکتفا و روح دین، یعنی ولایت امیرالمؤمنین^(ع)، را انکار کردند. باید توجه کرد که دین داری در عصر حاضر، مواجهه با جبهه باطل است و این جبهه به عیان معلوم است؛ اینکه نظام سلطه و ظلم کجاست و مظلومان و حق طلبان کجا قرار دارند و طبیعتاً مسلمین مدعی دین داری، در وهله اول در جبهه حق قرار می گیرند، همچنان که باید در مواجهه تمدنی، جای گذاری خود را معلوم کنند؛ اینکه در جبهه حق هستند و از مظلوم دفاع می کنند یا همراه و همفکر ظالم اند؟ طبیعی است که عزت و کرامت انسانی، عزت مسلمین و عزت شهروندانی که خانه هایشان غضب شده است و عزت قبله اول مسلمین را نمی توان کنار گذاشت و با اسرائیل و آمریکا و طاغوت و استکبار نجاتگید. همه مناسک دینی اعم از روزه رمضان و نماز و اتصال به خدا و معنویت، باید مقدمه ای باشد که در جبهه گیری ها بتوانیم جای خود را خوب، مشخص و اولویت بندی کنیم. همان طور که امام خمینی^(ره) فرمودند: «مسئله اول جهان اسلام فلسطین است»، ما هم امروز باید بتوانیم بین این عناصر اصلی و فرعی تمیز قائل شویم و اجازه ندهیم برخی مشکلات، ما را از مبارزه با جبهه طاغوت دلسرد کند.